

LUDEK GALUŠKA - ŽIVOTOPIS

Doc. PhDr. Luděk Galuška, CSc. je významný archeolog, popularizátor vědy a publicista zabývající se počátky dějin českého národa se zvláštním důrazem na období Velké Moravy.

L. Galuška se narodil 22. února 1960 v Uherském Hradišti. Pochází z Ostrožské Nové Vsi, kde také vychodil základní devítiletou školu, po níž pak v letech 1975 až 1979 vystudoval gymnázium v Uherském Hradišti. Studium archeologie absolvoval na Filozofické fakultě Univerzity Komenského v Bratislavě v letech 1979 až 1983. Ihned po ukončení vysokoškolského studia nastoupil v roce 1983 do Moravského zemského muzea v Brně, kde působí dodnes jako vedoucí Centra slovanské archeologie se sídlem v Uherském Hradišti. V roce 1985 získal L. Galuška v Bratislavě doktorát filozofie, a v roce 1993 po obhajobě práce „Uherské Hradiště-Sady - význam lokality pro poznání dějin Velké Moravy“ (tiskem 1996), mu byla udělena hodnost Kandidáta historických věd. Stalo se tak na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně, kde se také v roce 2006 habilitoval spisem „Slované. O životě na Moravě 6. – 10. století“ (tiskem 2004), na základě čehož byl jmenován docentem středověké archeologie.

Vědecko-výzkumná činnost L. Galušky je od počátku spojena s problematikou raného středověku, zejména pak s obdobím Velkomoravské říše. Už v roce 1986, po skonu svého předchůdce a učitele prof. PhDr. Viléma Hrubého, DrSc., byl jmenován vedoucím archeologických výzkumů ve Starém Městě, čímž se stal nejmladším spoluřešitelem tehdejšího Státního plánu výzkumu, odpovědným za celou oblast středního Pomoraví. Právě zde, ve Starém Městě realizoval, řídil a vlastně řídí doposud valnou část terénních výzkumů, přičemž další výzkumné aktivity prováděl na katastrech Ostrožské Nové Vsi, Hluku, Osvětiman a v Modré u Velehradu. Vedle vědeckého vyhodnocování těchto výzkumů se zaměřuje na aktuální otázky spojené s nejstarším slovanským osídlením českých zemí a Slovenska, na témata svázaná s počátky christianizace středoevropských Slovanů a s osobnostmi sv. Cyrila a Metoděje, na problematiku hmotné kultury mocenských center Velké Moravy a na vývoj osídlení Uherskohradištska a Veselska v době povelkomoravské. V letech 1996 až 2007 byl L. Galuška spoluřešitelem několika úkolů grantové agentury ČR, od roku 1998 do roku 2011 jako hlavní řešitel koordinoval vědecko-výzkumný institucionální záměr společensko-humanitních věd Moravského zemského muzea s názvem „Úloha Moravy při konstituování české státnosti“. Je autorem 5 monografií, editorem nebo spoluautorem dalších 9 knih či reprezentačních sborníkových publikací, a autorem více než 250 vědeckých studií, recenzí, krátkých sdělení, zpráv a jiných statí s archeologickou a historickou tematikou.

Kromě vědecko-výzkumné činnosti se L. Galuška zaměřuje také na popularizaci vědy, nezřídka vedenou formou přednášek pro veřejnost. Je však také odborným garantem, autorem nebo spoluautorem řady scénářů a realizací domácích i zahraničních výstav a expozic, filmů, či televizních a rozhlasových relací, zaměřených především na období Velké Moravy a byzantské misie sv. Cyrila a Metoděje. Jedním z jeho prvních „popularizačních“ počinů byla např. spolupráce na pořadu „V proměnách času“ souboru Hradišťan (1993), naopak z posledních na představení Městského divadla Brno za režie Stanislava Slováka pod názvem „Sv. Cyril a Metoděj – příběh písma“ (2013-2014). Významný byl jeho podíl na výstavním projektu Moravského zemského muzea „Cyril a Metoděj – doba, život, dílo“

(2013-2014), kde byl hlavním garantem a kurátorem celé akce, nebo na filmu Petra Nikolaeva „Cyril a Metoděj – apoštolové Slovanů“ (2013), kde si jako odborný poradce dokonce i krátce zahrál. V neposlední řadě je autorem koncepce, spoluautorem scénáře a odborným garantem návštěvnicky velmi úspěšného projektu „Archeologický skanzen v Modré u Velehradu – opevněné velkomoravské sídliště středního Pomoraví“.

L. Galuška je členem několika redakčních a vědeckých rad domácích i zahraničních prestižních institucí a jejich periodik. Od roku 1996 je také vysokoškolským pedagogem na Ústavu archeologie a muzeologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, kde zároveň působí jako člen a předseda Oborových komisí doktorandského studia a jako oponent či školitel diplomových i disertačních prací. V podobných funkcích, a také jako vědecký konzultant, se angažuje i v zahraničí, především pak v Polsku a na Slovensku, kde mu byl za tuto činnost udělen statut Člena korespondenta Archeologického ústavu Slovenské akademie věd. Z dalších ocenění obdržel L. Galuška od arcibiskupa Olomouckého, msgr. Jana Graubnera v roce 2005 pamětní medaili za přínos v bádání o Velehradu, a za tři roky poté mu byla zastupitelstvem rodné Ostrožské Nové Vsi udělena Medaile svatého Václava za zásluhy o rozvoj obce s přihlédnutím k výzkumné archeologické činnosti prováděné na jejím katastru. V roce 2010, u příležitosti životního jubilea, mu starosta ing. Libor Karásek předal symbolický klíč od bran královského města Uherské Hradiště.

L. Galuška žije střídavě v Brně, Ostrožské Nové Vsi a v Ostrožské Lhotě. K jeho zálibám patří navštěvování kulturních akcí, cykloturistika, a hudba, kterou aktivně provozuje v FC skupinách Nezapomeň (Uh. Ostroh) a Lončáci (Modrá), léta společně také s Hornáckou cimbálovou muzikou Petra Galečky z Lipova. Má dva ženaté syny, z nichž mladší Mgr. Bc. Jiří Galuška je učitelem dějepisu a hudebních věd na ZŠ, starší JUDr. Richard Galuška je vedoucí právník v ÚVN Praha-Střešovice. Rodiče stále žijí v rodné obci.